

**Valtiovarainministeriö
Kunta- ja aluehallinto-osasto**

Viite: Lausuntopyyntö 8.5.2014 VM065:00/2012

Asia: Seinäjoen kaupungin lausunto kuntalain hallituksen esitysluonnoksesta.

Yleistä

Seinäjoen kaupunki pitää tarkoituksenmukaisena kuntalain uudistamista esityksessä yksilöityjen kuntien toimintaympäristömuutosten vuoksi. Tärkeää on myös kerätä kuntalakiin kuntien hallinnon ja talouden kannalta keskeiset säännökset ja vähentää näin tarvetta säätää ko. asioista erityislainsäädännössä sekä luoda edellytykset kehittää kuntia taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävällä tavalla.

Tärkeää on lisäksi se, että muuttuvassa toimintaympäristössä kuntien riittävä rahoitus palveluiden tuottamiseen turvataan.

Yksityiskohtaiset kannanotot:

Kunnan toiminnan käsite 6 §

Kuntakonsernin määritelmä on esitetyllä tavalla tarkoituksenmukaista sitoa kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaiseksi eikä luoda uuden sisältöistä konsernimääritelmää kuntakonsernille.

Juridista kuntakonsernia laajemman (kuntien yhteistoiminta, omistukseen, sopimukseen ja rahoitukseen perustuva toiminta) kuntatoiminta käsitteen lisääminen lakiin on perusteltua, koska se kuvaa kuntien toiminnan laajuutta ja kunnalla on merkittäviä toiminnallisia sekä taloudellisia intressejä valvottavanaan näissä toiminnoissaan.

Kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palveluiden toteuttamista koskevat ehdotukset (7–9 §)

Kunnan toimeksiantotehtäviä koskevaa kohtaa voisi tarkentaa niin, että siitä selvästi ilmenee, että kunta saa näistä muille julkisyhteisöille kuuluvista tehtävistä täyden korvauksen ja siirtämisen edellytyksenä on se, että ao. lainsäädäntö mahdollistaa tehtävien siirron.

Kunnan järjestämisvastuuta ja tehtävien järjestämiseen liittyvää rahoitusvastuuta koskevat säännökset ovat perusteltuja ja selkeyttävät vastuukysymyksiä. Lakisääteisissä yhteistoiminnassa järjestämisvastuun siirtäminen vastuukunnalle ja järjestämisvastuun sisällön määrittäminen selkeyttää vastuukunnan roolia.

Lakiehdotuksen mukaan kunta vastaa lakisääteisten tehtäviensä rahoituksesta vaikka tehtävän järjestämisvastuu olisikin siirretty tai olisi lakiin perustuen toisella kunnalla ja kuntayhtymällä.

Rahoitusvastuun periaatteet olisi hyvä kirjoittaa lakiin tai ainakin periaate vastuukunnan oikeudesta saada täysi korvaus järjestämistään palveluista.

Säännös julkisen vallan käyttämisestä edellyttämien tehtävien siirtämisen rajoittamisesta vain tapauksiin joissa siitä erikseen säädetään, on perusteltu.

12 § Kuntatalousohjelma

Peruspalveluohjelmamenettelyn korvaava kuntatalousohjelma osana uutta julkisen talouden ohjausjärjestelmää parantaa koko julkisen talouden suunnitelmallisuutta ja kokonaisuuden hallintaa. Tärkeää on, että kuntatalousohjelma huomioi valtionosuustehtävien lisäksi myös kuntien itsehallintonsa nojalla itselleen ottamat tehtävät ja valtion toimenpiteistä kuntataloudelle aiheutuville menojen muutoksille asetetaan euromääräiset rajat. Olennaisinta on kuitenkin se, että ohjelman avulla myös tosiasiallisesti arvioidaan aiempaa paremmin kuntien tehtävien ja niiden rahoituksen tasapainoa sekä perustuslaissa turvaten rahoitusperiaatteen toteutumista.

15 § Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamista

Esitys kunnallisvaalien ajankohdan muuttamisesta huhtikuulle ja valtuuston toimikauden alkamisesta kesäkuun alusta on perusteltu, koska se mahdollistaa uuden valtuuston osallistumisen vaaleja seuraavan vuoden talousarvion valmisteluun ja siitä päättämiseen. Lisäksi uusi valtuusto ehtisi päättää myös seuraavan vuoden kunnallisveroprosentin ja kiinteistöveroprosentit.

16 § Valtuuston kokoa koskeva sääntely

Valtuutettujen lukumääräksi esitetyt määrät voisivat olla esityksen mukaiset ilman, että siitä voisi poiketa ylöspäin valtuuston päätöksellä.

5 luku Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja vaikuttamistoimielimiä koskevat ehdotukset

Ehdotukset aloiteoikeuden laajentamiseksi ja tarkentamiseksi ovat perusteltuja. Palvelualoitteen käyttöönottoaminen tulee jättää kunnan arvioitavaksi, kuten ehdotuksessa onkin tehty.

Kansanäänestysaloitteen ikärajan alentaminen (15 v.) ei ole perusteltua kansanäänestysaloiteoikeuden ikäraja tulisi olla sama kun äänioikeuden ikäraja eli 18 vuotta.

Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston, vammaisneuvoston asettamisvelvoitteesta tulisi säätää yhtäläisin perustein. Vammaisneuvoston asettamisvelvollisuudelle on vähintään yhtä painavat perusteet kuin nuorisoneuvoston ja vanhusneuvoston asettamiselle.

Viestintää koskevat ehdotukset ovat avoimuutta ja julkisuutta korostavina perusteltuja.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoista organisointitavoista (31 §, 34 § ja 38 §)

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisten organisaatio-tapojen kirjaaminen kuntalakiin on perusteltua kun päätösvalta niiden käyttöönottoamisesta on kullakin kunnalla ja mahdollistaa siten paikallisten olosuhteiden huomioonottamisen. Valtuustolle siirretty toimivalta asettaa kunnanhallitukseen, lautakuntiin, valiokuntiin ja johtokuntiin jaostoja, on perusteltua johtamisorganisaation selkeyden vuoksi.

Valtuuston mahdollisuus erottaa toimielimen puheenjohtajisto luottamuspuolan vuoksi on tarpeellinen, jolloin koko toimielimen jäsenten erottamiselta voidaan välttyä, jos epäluottamus kohdistuu puheenjohtajistoon.

Alueellisia toimielimiä koskevat ehdotukset (37 §)

Alueellista toimielintä koskevat säännökset ovat mahdollistavina perusteltuja ja luovat yhden tavan edistää kunnan osa-alueen kehittämistä ja kunnan osa-alueen

asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Menettelytavat ja -periaatteet tulisi vahvistaa joko hallintosäännössä tai johtosäännössä.

Kuntastrategia (39 §)

Pakollisen kuntastrategian hyvänä puolena on se, että kuntastrategia luo edellytyksiä sitoa kunnan strateginen ja taloussuunnittelu pidemmällä aikavälillä paremmin yhteen huomioimalla myös kunnan taloudelliset realiteetit ja edellyttämällä sen huomioimista talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa. Kuntastrategiaan kuten aiemminkin kunnissa laadittuihin strategioihin liittyy ongelmana niiden oikeudellinen sitomattomuus, joka helposti johtaa siihen, että niistä muodostuu ennemminkin toiveiden luetteloita kuin taloudellisiin reaali-teetteihin perustuvia strategioita.

Positiivista kuntastrategiassa on valtuuston roolin korostaminen kunnan koko toiminnan ohjaajana, kuntakonsernin emoyhteisönä sekä kunnan taloudesta vastaavana toimielimenä. Kuntastrategian sisällölle asetetut vähimmäisvaatimukset huomioon ottaen tavoite tarpeesta luopua sektorikohtaisista strategioista ei toteutune, koska kuntastrategiaan ei pystytty saamaan kaikkia sisältövaatimuksessa edellytettäviä asioita riittävän tarkasti niin, että kuntastrategia ei muodostu liian laajaksi asiakirjaksi.

Tärkeää on, että kuntastrategiassa myös määritellään kuinka kuntien strategian toteutumista arvioidaan ja seurataan, jotta sillä olisi myös kunnan toimintaan tosiasiallisesti ohjaava merkitys.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 § ja 41 §)

Kunnanhallituksen tehtäväluettelo, joka pääosin tarkennettuna vastaa kunnanhallituksen nykyisiä kuntalakiin perustuvia tehtäviä, on perusteltu.

Tarkennus kunnanhallituksen roolista työntäjän edustajana ja henkilöstöpolitiikasta vastaavana tahona on tarpeellinen ja kunnanhallituksen vastuuta täsmentävä.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan asemasta ja tehtävistä säättäminen kuntalaissa on sinänsä perusteltua, mutta lain sanamuoto "johtaa poliittista valmistelua" on epäonnistunut. Tarkoituksena ei voi olla, että normaalin viranhaltijavalmistelun rinnalle muodostuu yksittäisiä asioita koskeva poliittinen valmistelu. Parempi sanamuoto, joka myös kuvaa viranhaltijavalmistelun erillisyyttä poliittisesta päätöksenteosta olisi "kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista ohjausta, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää".

Johtajasopimus (43 §)

Johtajasopimusta koskeva sääntely on tarpeellinen. Tärkeää on myös, että johtajasopimuksen työnantajan puolelta hyväksyy valtuusto kunnan ylimpänä päättävänä elimenä. Johtajasopimus pakollisena sopimuksena on omiaan selkeyttämään kunnanjohtajan asemaa. Johtajasopimuksen sisältö on määritelty varsin suppeasti. Lainkohtaan olisi hyvä kirjata myös muut kuin kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan työnjakoa koskevat asiat. Johtajasopimuksessa tulisi edellyttää myös määräykset kunnan johtamisen tavoitteista, tavoitteiden saavuttamisesta ja niiden arvioimisesta ja keskeiset palvelussuhteen ehdot mukaan lukien palkkaus. Edellä mainitut ja kunnanjohtajan erokorvaus tulisi edellyttää ko. lainkohdassa pakollisina asioina, jolloin vältettäisiin turhia riitatilanteita.

Johtajasopimusta koskevat lainkohta voisi tulla voimaan ehdotettua (Lain voimaantulon jälkeen ensimmäiseksi valitun valtuuston toimikauden alusta lukien) ajankohtaa aikaisemmin.

3 § Omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevasta ehdotuksista (6 §, 47–49 §:t)

Merkittävä osa kuntien toiminnoista on yhtiötetty tai hoidetaan muun kuntajohtoisen yhteisön toimesta. Entistä tärkeämpää on ymmärtää koko kuntakonsernin kokonaisuus. Kuntien toimintaa omistajana on tärkeää viedä lähemmäksi valtion omistajaohjausjärjestelmää, josta on säädetty laissa valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta (1368/2007). Tavoite kuntien yhtiöiden kehittämiseen, omistaja-arvon pitkäjänteisen kasvun toteuttamiseen ja vastuullisuuden edistämiseen on hyvä. Lakiin kirjattavaksi esitetty luettelo omistajaohjauksen vähimmäiskeinoilta on riittävä. Olennaista olisi myös kirjata näkyviin, että omistajaohjausta toteutetaan kutakin yhteisöä koskevan lainsäädännön puitteissa.

Uusi säännös kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeista on tarpeellinen. Konserniohjeiden hyväksyminen valtuuston toimesta korostaa valtuuston asemaa kunnan ylimpänä päätöksentekuelimenä.

Kuntalakiin voisi suoraan kirjata, että konserniohjeiden sitovuus edellyttää tytäryhteisön toimivaltaisen elimen hyväksymistä. Konserniohjeiden vähimmäissisältö on kirjattu riittävällä tarkkuudella.

Konsernin sisäisten palveluiden osalta hankintalakia tulisi muuttaa niin, että tytäryhteisöillä on oikeus hankkia palveluita emokunnalta niitä kilpailuttamatta. Konserniohjoa koskevat säännökset ovat riittävät.

Kuntien yhteistoimintaa koskevasta ehdotuksista (8 luku)

Yhteistoimintamuodot nykyistä kuntalakia vastaavina ovat tarkoituksenmukaiset.

Yhteistoiminnan suhteesta julkisista hankinnoista annettuun lakiin ja erityisalojen hankintalakeihin on tärkeää säätää kuntalaissa mahdollisimman selkeästi. Lakisääteisten tehtävien järjestämisvastuun siirtämisilanteissa ja muissa yhteistoimintatilanteissa esitetyt perustelut sille, että julkisista hankinnoissa säädettyä lakia ei sovelleta, ovat perusteltuja sekä perustuslain (124 §) että EU-oikeuden ja oikeuskäytännön perusteella. Selvyyden vuoksi olisi syytä arvioida pitäisikö 51 §:ssä viitata myös erityisalojen hankintalakeihin. Tärkeää on, että hankintalainsäädäntöä tarkistetaan samassa aikataulussa kun kuntalakia, jotta kuntien yhteistoiminta myös hankintalainsäädännön näkökulmasta olisi varmalla pohjalla.

Yhteistä toimielintä koskevat säännökset ja vaatimus, että lakisääteisessä yhteistoiminnassa kullakin kunnalla on vähintään yksi edustaja tehtävää hoitavassa toimielimessä, ovat perusteltuja kuten yhteistoimintaa koskevan sopimuksen vähimmäisedellytykseksi säädetyt asiat.

Lakisääteisten yhteistoiminnan, josta järjestämisvastuu siirtyy automaattisesti vastuukunnalle, osalta tulisi selkeästi todeta vastuukunnan oikeus saada vähintään kustannuksia vastaava korvaus muilta kunnilta.

Vastuukunnan kunnanhallituksen otto-oikeutta ei tulisi olla mahdollista rajata sopimuksella pois niissä tapauksissa, joissa järjestämisvastuu siirtyy vastuukunnalle.

Luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 momentti)

Kuntalakiehdotuksen 48 §:n perusteluosassa todetaan mm., että ”juridisesti, itsenäisten yhtiöiden merkitys on yksityissektorin konserneissa rajoitettu, sillä

päätökset tehdään koko konsernin kokonaisedun näkökulmasta. Käytännössä konserni-intressi ohittaa tytäryhtiön intressin vaikka laki ei tunne konserni-intressin etuoikeutta. Konsernijohto käyttää tosiasiallista määräysvaltaa toiminnoista päätettäessä.”

Kuntien pitäisi voida toimia samalla tavoin ohjaamalla suoraan konsernia. Kunnanhallituksen rooli konsernin johtamisessa on keskeinen. Tytäryhtiöt ovat perustettu hoitamaan joitakin kuntien tehtäviä. Konsernit voivat olla suuriakin, jolloin konserniohjauksen kannalta olisi tärkeää, että kaupunginhallituksen jäseniä olisi tytäryhtiöiden hallituksissa valvomassa konsernijohtoon ohjeiden noudattamista ja tiedon välittäjinä yhtiöstä hallitukseen päin. Em. perustein esitys, että tytäryhtiön hallituksen jäsen olisi vaalikelvoton kunnanhallitukseen, ei ole perusteltu, nykyisiä kuntalakiin sisältyviä esteellisyyssäännöksiä on pidettävä riittävinä selvissä eturistiriitatilanteissa. Tältäkin osin voisi arvioida missä määrin todellisia ristiriitatilanteita voi tulla kun tytäryhteisöt on perustettu jonkin kaupungin toiminnan harjoittamista varten.

Lisäksi on todettava, että kunnanhallituksen jäseniin kohdistuu valvontaa tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimesta sekä yhtiön hallituksen jäseniin tilintarkastajan toimesta.

Päätöksen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset (81 § ja 82 §)

Suostumuksen edellyttäminen kunnallisiin luottamustoimiin tulisi olla muidenkin kuin valtuustoehdokkaiden osalta kirjallinen ja hankittu ennen valintaa. Myös eroamisedellytyksen väljempi (pätevä syy) sääntely on perusteltua.

Päätöksen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa koskevat säännökset ovat tarpeellisia vaikka tulevat kyseeseen vain isoissa kaupungeissa. Tärkeitä ja hyväksyttäviä ovat myös luottamushenkilön oikeus saada vapaata työstään koskevat ehdotukset, ko. säännökset mahdollistavat erilaisissa työtehtävistä toimivien osallistumisen kunnallisiin luottamustehtäviin.

Sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)

Sidonnaisuuksista ilmoittamisen osalta on syytä arvioida onko perusteita asettaa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia tehtäviä hoitavan toimielimen jäseniä eri asemaan muiden lautakuntien jäsenten kanssa. Velvollisuus sidonnaisuuksien ilmoittamisen voisi koskea myös muita lautakuntia, koska ne tekevät esim. merkittäviä hankintoja ja kaikkien lautakuntien esittelijöitä.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom ja 83 § 3 mom)

Säännös kunnan valtuustoryhmille myöntämien tukien ilmoittamisvelvollisuudesta tilinpäätöksessä lisää avoimuutta ja on siten kannatettava.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle (93 §)

Esitys otto-oikeuden rajaamisesta nykyisestä kuntalaista poiketen vain kunnanhallitukselle ei ole kannatettava vaikka kunnanhallitus vastaakin ko. lain 40 §:n mukaan kunnan hallinnosta ja talouden hoidosta sekä kunnan toiminnan yhteensovittamisesta.

Lautakunnat vastaavat omalla toimialallaan kunnan toiminnasta ja siitä, että siinä noudatetaan valtuuston ja kunnanhallituksen vahvistamia periaatteita ja ohjeita. Em. syystä ehdotettuun kuntalakiin tulisi ottaa nykyistä kuntalakia vastaava säännös asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi tai varata kunnalle mahdollisuus tällaisen

määräyksen ottamiseen hallintosäännössä. Vastaavasti tulisi toimia johtokunnan osalta.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja ehdotuksesta (99–101 §:t) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 §, 110 § ja 141 §)

Toimielimen päätöksentekotapojen laajentamisen sähköiseen kokoukseen ja sähköiseen päätöksentekotapaan ovat sinänsä kannatettavia. Näille päätöksentekotavoille asetetut vaatimukset johtavat kuitenkin siihen, että niiden käyttö jää ainakin alkuvaiheessa pieneksi suurempia kaupunkeja lukuunottamatta.

Periaate, jonka mukaan luovuttaisiin kunnan ilmoitusten julkisesta kuuluttamisesta ja kunnan ilmoitukset julkaistaisiin tietoverkossa on tarkoituksenmukainen ja huomioi yhteiskunnan muuttumisen. Perusteltua on myös todeta ne kunnan keskeiset tiedot (palvelut, talous, johtaminen, kuntien yhteistoiminta ja kuntakonserni), jotka tietoverkkoon on vietävä.

Säännös pöytäkirjojen nähtävänäpitämisen korvaavasta tiedoksiantomenettelystä tietoverkossa ja siihen liittyvistä kunnan jäsenen tiedoksisaantiolettama ovat linjassa em. säännösten kanssa. Tärkeää on myös säännös, josta säädetään kunnan jäsenen oikaisuvaatimus- ja valitusajan alkamisajankohdasta salassapidettäviä asioita koskevassa päätöksessä.

Alijäämän kattamisvelvollisuudesta määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)

Kuntakonsernin huomioiminen talousarviota ja -suunnitelmaa koskevissa säännöksissä on perusteltua kuntakonsernikokonaisuuden huomioimiseksi. Samoin on tärkeää, että kuntastrategian ja taloussuunnitelman välinen yhteys todetaan em. säännöksissä, koska talousarvion ja -suunnitelman tulee toteuttaa kuntastrategiaa.

Alijäämän kytkeminen tilinpäätökseen osoittamaan alijäämää ja määräajan (4 v.) asettaminen alijäämän kattamisvelvollisuudelle on tärkeä uudistus, kun siihen vielä liitetään vaatimus, että taloussuunnitelmassa on osoitettava yksilöidyt toimenpiteet, joilla alijäämä ko. ajanjaksolla katetaan. Muutos luo uskottavuutta järjestelmään.

Kuntayhtymät hoitavat kuntien tehtäviä, joten on luontevaa, että alijäämän kattamisvelvollisuus ulotetaan myös niihin.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelystä (119 § ja 120 §)

Arviointimenettelyä koskevat säännökset on perusteltua siirtää kuntalakiin, jossa on muutoinkin kunnan talouden ohjausta koskevat keskeiset säännökset.

Johdonmukaista on lisätä nykyisiin perusteisiin myös tilanne, jossa kunta ei kykene kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalaissa säädetyssä määräajassa. Muilta osin perusteiden pitäminen lähes nykyisellään on toimiva järjestely. Arviointiryhmää, selvitystä ja sen käsittelyä ja kuntajakoselvittäjän asettamista koskevat säännökset ovat hyväksyttäviä.

Tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)

Tarkastuslautakunnan tehtäväluettelossa on aivan oikein huomioitu, että arviointi toiminnan ja talouden tavoitteiden toteuttamisesta kohdistuu koko kuntakonserniin eikä ainoastaan kuntaa. Tehtäväluettelon voisi lisätä suoraan tarkastuslautakunnan tehtäväksi arvioida talousarviossa esitettyjen tavoitteiden lisäksi myös kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamista, koska kuntastrategian

merkitystä kunnan pidemmän ajan toiminnan ja talouden ohjauksessa muutoinkin korostetaan kuntalakiesityksessä.

Erityisen tärkeää on, että tehtäväluettelossa todetaan esityksen mukaisesti tarkastuslautakunnan velvollisuus arvioida taloussuunnitelmassa alijäämän kattamiseksi suunniteltujen toimenpiteiden riittävyyttä. Arviointisuunnitelma voitaisiin edellyttää annettavaksi valtuustolle tiedoksi.

Tilintarkastuksesta (123 §)

Vaatus, että kunnan tilintarkastajaksi voidaan valita vain JHTT -tilintarkastusyhteisö ja vastuulliseksi tilintarkastajaksi JHTT -tilintarkastaja, parantaa tilintarkastuksen asiantuntemusta.

Kuntakonsernit voivat olla laajoja ja niihin kuulua varsin monenlaisia yhteisöjä ja säätiötä, tästä syystä on syytä jättää mahdollisuus tarkastuksen järjestämiseen liittyvästä perustellusta syystä poiketa vaatimuksesta valita tytäryhteisön yhdeksi tilintarkastajaksi kunnan tilintarkastusyhteisö vaikka yhteisestä tilintarkastusyhteisöstä on hyötyä koko kuntakonsernin hallinnassa.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojen saantioikeudesta (125 §)

Tarkastuslautakunnan osalta on arvioitava riittääkö tarkastuslautakunnalle kunnan hallussa olevien asiakirjojen tietojensaantioikeus, kun tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu arvioida myös valtuuston kuntakonsernille asettamien toiminnan ja tavoitteiden toteutumista.

Tilintarkastajan tietojensaantioikeuden laajentaminen kuntakonserniin kuuluviin yhteisöihin ja säätiöihin on johdonmukaista huomioon ottaen tilintarkastajan tehtävät konsernitilinpäätökseen ja konsernivalvontaan liittyen.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten ja vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku)

Kunnan toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla ja yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat poikkeukset syyskuussa 2013 voimaantullutta kuntalain muutosta vastaavina ovat kunnan asemaa selkeyttäviä. Kannatamme myös sosiaali- ja terveysministeriön valmistelua hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain 18 §:n 3 momentin muuttamisesta siten, että työterveyshuollon sairaanhoidon järjestäminen säädettäisiin lakisääteiseksi tehtäväksi kunnalle, jolloin työterveyshuoltopalvelut voitaisiin tuottaa työterveyshuoltolain mukaisesti kokonaisvaltaiseksi ja näin tukea työntekijöiden terveyttä ja työ- ja toimintakykyä sekä vaikuttaa työurien pitenemiseen.

Yhtiöittämisvelvollisuuden poikkeamistilanteissa hinnoittelun sitominen markkinaperusteisuuteen on välttämätöntä, jottei kilpailuneutraaliteettiä loukata.

Kuntakonsernin toiminnan ja taloudellisen tehokkuuden kannalta tulisi hankintalainsäädäntöä muuttaa niin, että kunnan sidosyksiköillä ja sidosyrityksillä olisi mahdollisuus hankkia tuki- ja muita palveluita kilpailuttamatta siltä kunnalta, jonka tytäryhteisö tai muu sidosyksikkö tai -yritys se on (vrt. 128 § 3 ja 4 mom).

Kunnan myöntämän lainan, takauksen tai muun vakuuden antaminen toisen velasta ja muusta sitoumuksesta ei saa sisältää merkittävää taloudellista riskiä eikä vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Lisäksi edellytetään riittäviä vastavakuuksia.

Kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön osalta takauksen tai muun vakuuden antamisen rajaaminen kuntakonserniin tai kuntien ja valtion omistamiin tai määräysvallassa olevien yhteisöihin on perusteltua. Samoin erityissäännökset eräiden kuntien lakiin perustuvien tehtävien hoitamiseen ja hyväksyttyihin tukiin liittyen. Viittaus EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen artikloihin 107 ja 108 selkeyttää toimintaperiaatteita.

Kunnan omistaman kiinteistön luovutusta ja vuokraamista koskevat menettelytapasäännökset ovat lakiin otettuina ja EU-kilpailusäännökset huomioivina perusteltuja sen turvaamiseksi, että maa-alueella ja rakennusten myyntiin ja pitkäaikaiseen vuokraukseen ei sisälly kiellettyä valtion tukia. Arvioijan osalta voisi säätää selvemmin mitä kelpoisuutta edellytetään, sen sijaan, että todetaan ainoastaan puolueettoman arvioijan edellytys.

Julkisen palvelun velvoite ja SGEI säätely

Säännös kunnan mahdollisuudesta antaa määräaikainen julkisen palvelun velvoite kunnan asukkaiden kannalta tarpeellisten palveluiden turvaamiseksi kilpailutilanteessa markkinoilla toimivalle palveluntuottajalle, jos markkinoiden toiminta on puutteellista on sinänsä perusteltu, mutta menettelytavat esim. markkinoida toimimattomuuden selvittäminen, ovat monimutkaiset ja vähentävät ko. säännöksen soveltuvuutta.

Lopuksi

Kuntalain voimaantuloajankohta 1.1.2015 alkaen jättää kunnille kohtuuttoman lyhyen ajan valmistella ja toteuttaa kuntalain edellyttämät muutokset vaikka laissa onkin joihinkin asioihin siirtymäaikoja.

Olenneisempaa kuin hallintosäännön paisuttaminen sen sisältövaatimuksilla on se, että todetaan ne asiat, joista on kunnan hallinto- ja johtosäännöissä määrättävä.

Seinäjoella 19. elokuuta 2014

SEINÄJOEN KAUPUNGINHALLITUS

Jorma Rasinmäki
kaupunginjohtaja

Jari Jokinen
kaupunginlakimies